gemeente
Haarlemmermeer

nota van B&W

Onderwerp	Veilig en Verbonden: regionaal Koersplan aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2025-2028, de Actieagenda 2025-2026 regionaal Koersplan aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2025-2028 en de Basisnotitie casus- en procesregie bij huiselijk geweld en kindermishandeling
Portefeuillehouder	mr. Charlotte van der Meij
Collegevergadering	4 november 2025
Inlichtingen	Charlotte Picavet
Registratienummer	12685025

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. het Veilig en Verbonden: regionaal Koersplan aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2025-2028 vast te stellen, met de bijbehorende ontwikkelopgaven gericht op versterking van:
   a. Bewustwording en signalering;
   b. Lokale teams en hun rol bij relationeel geweld en kindermishandeling;
   c. Samenwerking tussen partners;
   d. Vakmanschap van professionals.
2. de bij het regionaal Koersplan behorende Actieagenda 2025-2026 vast te stellen, met daarbij de concrete acties gericht op:
   a. het versterken van bewustwording en signalering bij inwoners en professionals;
   b. de implementatie van casus- en procesregie;
   c. deskundigheidsbevordering;
   d. het versterken van integrale samenwerking.
3. de Basisnotitie casus- en procesregie bij huiselijk geweld en kindermishandeling vast te stellen, met daarin de gezamenlijke uitgangspunten wat betreft de rollen en verantwoordelijkheden van de casusregisseur, procesregisseur en andere betrokkenen.

2. Samenvatting

Relationeel geweld (in de stukken huiselijk geweld genoemd, conform de landelijke en regionale terminologie) en kindermishandeling zijn de meest voorkomende vormen van geweld en veroorzaken diep ingrijpende persoonlijke en maatschappelijke schade. De gevolgen zijn groot en werken vaak langdurig door. Een voorbeeld van zo'n ingrijpend gevolg is femicide. Naast de noodzaak van dit regionaal Koersplan met daarin een samenhangende aanpak, onderzoekt ons college of aansluiting bij de Haarlemse aanpak van femicide wenselijk is, dan wel een lokale aanpak wenselijk is. De huidige aanpak van relationeel geweld schiet vaak tekort: hulpverleners werken veelal in estafettevorm, in plaats van samen. Dit leidt tot versnippering, dubbel werk en

vertraging. Huishoudens en betrokkenen moeten hun verhaal steeds opnieuw vertellen, waardoor de hulp vaak samenhang mist. Hierdoor voelen zowel huishoudens en betrokkenen als professionals zich onvoldoende gezien en gehoord.

Na 2021 is het landelijke programma Geweld Hoort Nergens Thuis overgegaan in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (TKS). Hiermee zetten de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Justitie en Veiligheid (J&V) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) samen in op een effectievere, samenhangende en systeemgerichte aanpak. Alle gemeenten hebben de opdracht gekregen om op het niveau van de veiligheidsregio invulling en uitvoering te geven aan dit programma.

Ter uitvoering van het TKS, in samenwerking met de gemeenten van de Veiligheidsregio Kennemerland (Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Velsen en Zandvoort) en met regionale en lokale partners, is het Veilig en Verbonden: regionaal Koersplan aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2025-2028 (regionaal Koersplan) opgesteld. Het regionaal Koersplan richt zich op een integrale, systeemgerichte en duurzame aanpak van relationeel geweld en kindermishandeling, waarbij inwoners centraal staan en professionals als één netwerk samenwerken. Het doel is dat iedere inwoner, van jong tot oud, veilig kan opgroeien en leven in een omgeving zonder geweld.

De speerpunten uit het TKS zijn vertaald in de volgende ontwikkelopgaven in het regionaal Koersplan: Bewustwording en signalering; Lokale teams en hun rol in de aanpak van relationeel geweld en kindermishandeling; Samenwerking en Vakmanschap. De ontwikkelopgaven worden uitgevoerd met de Actieagenda 2025-2026 (en daarna 2027-2028). Een belangrijk speerpunt van het regionaal Koersplan is de implementatie van casusregie. Hiervoor is de Basisnotitie casus- en procesregie bij huiselijk geweld en kindermishandeling (Basisnotitie casus- en procesregie) opgesteld. De implementatie krijgt de komende jaren vorm. In onze gemeente wordt hierbij opgetrokken met andere ontwikkelingen, zoals de Hervormingsagenda Jeugd (HAJ) en Aanpak ter Voorkoming Escalatie (AVE).

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Wat is de aanleiding, context?

Relationeel geweld is de meest voorkomende vorm van geweld in Nederland en komt voor in alle lagen van de samenleving. De gevolgen zijn ingrijpend, zowel voor de directe betrokkenen als voor hun omgeving en de maatschappij als geheel. Slachtoffers kampen vaak langdurig met fysieke, psychische en financiële schade. Een vorm van relationeel geweld waar de afgelopen tijd steeds meer aandacht voor komt is intieme terreur, met als meest ingrijpende gevolg femicide. Kinderen die opgroeien in een onveilige thuissituatie hebben bovendien een grotere kans om later opnieuw slachtoffer of pleger van geweld te worden. Daarmee is relationeel geweld niet alleen een individueel, maar ook een intergenerationeel maatschappelijk probleem.

Het bevorderen van veiligheid in gezinnen en huishoudens is een wettelijke taak van gemeenten onder de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) en de Jeugdwet. Binnen deze kaders dragen gemeenten verantwoordelijkheid voor preventie, signalering, hulp en herstel bij relationeel geweld en kindermishandeling. Om die aanpak te verbeteren, is in 2022 het landelijke programma Geweld Hoort Nergens Thuis overgegaan in het landelijke programma TKS, een gezamenlijke opdracht van de ministeries van VWS, J&V en de VNG. Het TKS beoogt een verbetering van de aanpak van onveiligheid in huishoudens met en zonder minderjarige kinderen (0-100 jaar). Alle gemeenten hebben de opdracht gekregen om op het niveau van de veiligheidsregio invulling en uitvoering te geven aan dit programma.

Ter uitvoering van het TKS, in samenwerking met de gemeenten van de Veiligheidsregio Kennemerland (met uitzondering van Uitgeest) en met regionale en lokale partners, is het Veilig en Verbonden: regionaal Koersplan aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2025-2028 opgesteld (bijlage 1). Dit Koersplan concretiseert de regionale vertaling van het TKS en bevat ontwikkelopgaven gericht op het versterken van bewustwording, versterking van lokale teams in hun rol bij relationeel geweld en kindermishandeling, het versterken van samenwerking tussen partners en het versterken van professioneel vakmanschap.

Samen met de Actieagenda 2025-2026 en de Basisnotitie casus- en procesregie vormt het Koersplan een stevig regionaal fundament voor de komende jaren. De Actieagenda 2025-2026 vertaalt de ambities naar concrete uitvoeringsstappen. De Basisnotitie casus- en procesregie vormt de basis voor heldere afspraken rondom samenwerking, rollen en verantwoordelijkheden in relationeel geweld en kindermishandeling, met als doel dat inwoners niet langer van loket naar loket hoeven, maar één aanspreekpunt en samenhangende hulp ervaren. Het regionaal Koersplan, de Actieagenda 2025-2026 en de Basisnotitie casus- en procesregie worden naar de individuele colleges gebracht voor lokale verankering en (waar nodig) lokale uitwerking.

Welk doel wordt nagestreefd?
Het regionaal Koersplan vertaalt de uitgangspunten van het TKS naar de regionale context van de Veiligheidsregio Kennemerland. De gezamenlijke ambitie is dat iedere inwoner van de Veiligheidsregio Kennemerland, van jong tot oud en ongeacht de gezinssituatie, een veilig thuis heeft. Daarbij staan de volgende leidende principes centraal:

- De inwoner als deskundige;
- Veiligheid is van ons allemaal;
- We werken integraal en systeemgericht;
- We werken in een netwerk van verantwoordelijkheid;
- We leren van en met elkaar.

Het regionaal Koersplan benoemt hiervoor vier ontwikkelopgaven voor 2025-2028 waar wij regionaal op willen versterken:

1. Bewustwording en signalering;
2. Lokale teams en hun rol bij relationeel geweld en kindermishandeling;
3. Samenwerking tussen partners;
4. Vakmanschap van professionals.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Wat zijn de argumenten?

- *Het regionaal Koersplan vormt de regionale basis voor verbetering van de aanpak van relationeel geweld en kindermishandeling*
  De aanpak van relationeel geweld vraagt om structurele, domeinoverstijgende samenwerking tussen gemeenten en regionale partners. Belangrijke ketenpartners zoals Veilig Thuis, de Blijf Groep, politie, het Zorg- en Veiligheidshuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen werken hierbij nauw samen met de lokale teams in alle gemeenten. Door één regionaal Koersplan te hanteren, worden gezamenlijke uitgangspunten en duidelijke afspraken vastgelegd. Dit zorgt ervoor dat alle betrokken organisaties dezelfde koers varen, hun inzet op elkaar afstemmen en tegelijkertijd ruimte houden voor lokale invulling waar dat passend is. Heldere regionale afspraken zijn cruciaal, omdat veel van de partners regionaal georganiseerd zijn en lokale partijen afhankelijk zijn van goede samenwerking met deze organisaties.

Een effectieve en duurzame aanpak vraagt bovendien om meerjarige inzet, gezamenlijke verantwoordelijkheid en blijvend commitment van alle partijen, lokaal én regionaal. Want niemand, geen enkele professional, organisatie of gemeente, kan dit complexe probleem alleen oplossen. Zonder een gezamenlijke koers en breed gedragen regionale samenwerking dreigt versnippering, waardoor structurele verbeteringen in de aanpak van relationeel geweld en kindermishandeling uitblijven. Samenwerken vanuit één plan en één koers versterkt de samenhang, effectiviteit en continuïteit van de ondersteuning aan inwoners die te maken hebben met onveiligheid.

- *Concretisering wordt aangeboden via de Actieagenda 2025-2026*
  De Actieagenda 2025-2026 vertaalt de ontwikkelopgaven uit het regionaal Koersplan naar concrete acties. Hiermee ontstaat gedeelde verantwoordelijkheid tussen gemeenten en partners. Op regionaal niveau zijn de eerste prioriteiten bepaald en wordt gewerkt aan een planning voor uitvoering. De Actieagenda 2025-2026 biedt houvast, maar behoudt tegelijkertijd de nodige flexibiliteit: het is een levend document dat kan meebewegen met nieuwe inzichten en ontwikkelingen gedurende de looptijd.

  Daarnaast houdt de Actieagenda 2025-2026 nadrukkelijk rekening met verschillen tussen gemeenten en bestaande lokale initiatieven. Er is sprake van een wisselwerking tussen wat regionaal en wat lokaal (als eerste) wordt opgepakt, zodat de uitvoering aansluit bij de specifieke context en behoeften per gemeente. Door op deze manier samen te werken vanuit gedeelde principes en gezamenlijke verantwoordelijkheid, wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen van het regionaal Koersplan.

- *De Basisnotitie casus- en procesregie is een belangrijk fundament om samenwerking bij casuïstiek met relationeel geweld en kindermishandeling te verbeteren*
  De Basisnotitie casus- en procesregie is regionaal opgesteld in samenwerking met lokale teams en veiligheidspartners, waaronder Veilig Thuis, Blijf Groep en de Gecertificeerde Instellingen. Het beschrijft wat er in de basis wordt verstaan onder casus- en procesregie en hoe rollen en verantwoordelijkheden tussen de betrokken partijen worden verdeeld. Dit is essentieel om langdurige onveiligheid te doorbreken en samenhangende, efficiënte hulp te bieden. De notitie dient als startpunt voor de implementatie van afspraken en de uitvoering van casusregie, een noodzakelijke randvoorwaarde voor verbetering van de samenwerking. De regionale uitgangspunten uit de Basisnotitie casus- en procesregie sluiten aan op het TKS en AVE (Haarlem, Haarlemmermeer en Velsen), waarbij de uitwerking zowel op regionaal als lokaal niveau plaatsvindt.

- *Het besluit past binnen ingezet beleid*
  Het regionaal Koersplan, de Actieagenda 2025-2026 en de Basisnotitie casus- en procesregie dragen bij aan de uitvoering van de wettelijke taken van onze gemeente in de aanpak van relationeel geweld. Ze sluiten daarbij aan op de al ingezette ontwikkelingen rond de HAJ en AVE. In dit kader wordt er tevens onderzoek gedaan naar mogelijke aansluiting bij de door de gemeente Haarlem geïnitieerde aanpak 'Femicide staat nooit op zichzelf', die zich richt op het voorkomen van femicide en het verbeteren van vroegsignalering.

Wat zijn de kanttekeningen en risico's?
De acties die voortvloeien uit het regionaal Koersplan worden uitgevoerd in een complexe maatschappelijke context. Factoren zoals woningnood, lange wachttijden in de jeugdzorg en (volwassen)GGZ, schotten tussen domeinen en personeelstekorten kunnen de uitvoering vertragen en de effectiviteit van maatregelen beperken. Daarnaast bestaat er financiële onzekerheid vanuit het Rijk. Structurele middelen na 2026 zijn nog niet gegarandeerd, waardoor duurzame inbedding van ontwikkelingen grotendeels binnen bestaande middelen zal moeten plaatsvinden.

Hoewel veel van deze factoren buiten het directe bereik van het regionaal Koersplan vallen, worden ze (waar mogelijk) actief gemonitord en meegenomen. Het plan is zo vormgegeven dat opstart van de uitvoering haalbaar blijft binnen de beschikbare middelen, met aandacht voor regionaal afstemmen en flexibiliteit in aanpak. Er wordt actief verbinding gezocht met bestaande programma's om parallelle uitwerking te voorkomen.

3.3 Wat mag het kosten?
Aan de uitvoering van deze nota zijn, naast de beschikbare ambtelijke capaciteit geen kosten verbonden.

In de centrumgemeente Haarlem is voor 2025 en 2026 incidenteel ongeveer € 581.000 per jaar beschikbaar voor het regionaal Koersplan aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2025-2028. Op het moment dat er middelen vanuit de centrumgemeente voor ons beschikbaar worden gesteld dan ramen wij dit het eerstvolgende P&C product.

Wat zijn de financiële risico's?
Onze gemeente loopt geen vermeldenswaardige financiële risico's bij de uitvoering van deze nota.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?
Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het regionaal Koersplan in onze gemeente. Binnen het college is de portefeuillehouder Zorg en Welzijn het eerste aanspreekpunt.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?
Participatieraad
De Participatieraad is geïnformeerd over het regionaal Koersplan en wordt actief betrokken bij de lokale uitwerking van dit plan. In dit proces zal de Participatieraad de gelegenheid krijgen om vanuit zijn adviserende rol input te leveren op relevante onderdelen. Uiteindelijk wordt de Participatieraad formeel om advies gevraagd over het definitieve lokale uitvoeringsplan.

Communicatie
De uitvoering van het regionaal Koersplan vraagt om gerichte communicatie die niet alleen informerend van aard is, maar ook aanzet tot ander gedrag. Hiertoe wordt een regionaal communicatieplan opgesteld, dat op onderdelen lokaal kan worden ingevuld.

Juridisch
Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een landelijk programma. De ministeries van VWS en, J&V en de VNG zijn opdrachtgever. Alle gemeenten en jeugd-/ veiligheidsregio's hebben de opdracht om invulling te geven aan dit programma. De individuele colleges zijn bevoegd om het regionaal Koersplan vast te stellen.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad/het college over de voortgang worden geïnformeerd?

De voortgang wordt jaarlijks gemonitord via de regionale Actieagenda's. Medio 2026 wordt de Actieagenda 2027-2028 vastgesteld. Monitoring vindt plaats op zowel regionaal (ambtelijk en bestuurlijk) als lokaal niveau. Ons college wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van uitvoering en resultaten.

3.7 Wat betekent dit voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA)?

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de MRA en er zijn met betrekking tot dit onderwerp geen regionale afspraken gemaakt.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris, de burgemeester,

Hermineke van Bockxmeer Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n)

1. Veilig en Verbonden: regionaal Koersplan aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2025-2028
2. Actieagenda 2025-2026 regionaal Koersplan aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2025-2028
3. Basisnotitie casus- en procesregie bij huiselijk geweld en kindermishandeling